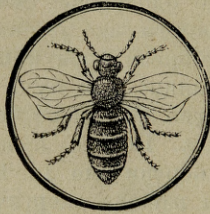

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:
Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:
Иван Маширевић

Бр. 8.	Илази једанпут ме- сечно	Цена је листу на годину 2 ф. или 5 дин.	Година III.
--------	-----------------------------	--	----------------

„Српска пчеларска задруга у Руми.“

ад се зна од када, колико и како се писало и говорило о потреби српскога пчеларског удружења, онда је лако знати каква је жеља српских пчелара испуњена, када се основала „Српска пчеларска задруга“ у Руми. Такова жеља српских пчелара и оправдана је, јер сврха коју има пчеларско друштво да постигне, у истини је лепа и корисна. „Сврха је задруге, да теоријом и праксом шири и унапређује рационално пчеларство.“ Та ће се сврха постизавати: издавањем пчеларског листа и пчеларских књига; приређивањем пчеларске изложбе са пчеларским предавањем; одржавањем узорнога пчелињака у месту седишта одбора друштвеног; издржавањем путника учитеља пчеларства; растуривањем пчеларских књига и кошница и пчеларскога прибора међу чланове друштва по што јефтинију цену; посредовањем да чланови своје пчеларске производе што боље уновче; оснивањем задружне књижнице од најбољих стручних књига, које ће се давати члановима на читање. Из овога се види, да ће се до сврхе долазити разним начинима, које није баш лако извести, за које треба новца, воље, вредноће и издржљи-

ности. Ако се ови начини буду извађали, друштво ће морално напредовати, а да то буде, у првом реду то стоји највише до одбора друштвеног или још тачније да кажем до чланова одбора.

У одбор се бирају оне особе, које имају у првом реду воље за рад, који их чека као одборнике. Зато се не би смео никада нико примити неке дужности ако је неће с вољом, вредно и уредно вршити. Рад одборски мора ићи као сат или још боље да упоредим као у кошници. Ако буде одбор знао давати од себе живота, цело друштво ће живље бити, ако то не буде, слабо ће и вредити задруга. Колико познајемо чланове садањег одбора наше задруге, уверени смо да ће задруга напредовати под њиховом управом, а њихова енергична воља и вредноћа особито је потребна сада у почетку.

Но ни одбор не може ништа чинити ни учинити ако не буде имао с чиме, с киме и за кога, т. ј. ако не буде имао у задрузи довољни број чланова а због тога не буде имао на расположењу потребан новац за рад. Зато, срамота би била за свакога Србина пчелара, који не би сматрао за своју дужност, да се упише за члана Српске пчеларске задруге, јер тиме не само да не би од своје стране помогао опће добро, него не би се ни сам користио свима онима добрима, које задруга пружа својим члановима.

Да буде пак што више чланова у задрузи, много стоји опет до одбора. Одбор неће равнодушно чекати да се чланови својевољно на први штампан позив уписују, него мора настојати непрестано свима начинима да задобивају за задругу нове чланове и то не само пчеларе него и непчеларе. У ту сврху одбор треба да се побрине за поверенике задруге у свима већим па и мањим местима где има Срба. Ти повереници ће замењивати одбор у појединим местима одушевљавајући пчеларе за „Српску пчеларску задругу“.

„Српска пчеларска задруга“ по својој задаћи може послужити код нас врло спасоносно још у једној мисији. Она може одушевити за рад, пољску привреду, кућу и други користан рад а одвратити од беспослице, биртије, неумесног плетања у политичка питања оних, који нису за то. Задруга може све своје чланове под именом пчелара зближити, завађене измирити, особито оне, који се несретном политиком отровачи поделише у странке посред којих стоји мржња — зато особита је дужност свакога члана да пази на то, да се у ово друштво никада и најмање не мешају политичке боје. Девиза „Српске пчеларске задруге треба да је: „Сви смо као чланови пчелари, браћа и једнаки“. Према свакоме пак који буде учинио у ово друштво раздор, смутње или штету треба поступити према § 10.

Дакле Срби пчелари! приближује се лето, када ће се држати прва редовна и главна пчеларска скупштина ако Бог да с изложбом, учините сваки колико год можете у прилог првој срп-

ској пчеларској задрузи да не будемо на делу осрамоћени кад се на речи толико оружасмо.

Претплатници „Српскога Пчелара“ нека пошаљу још уз предплату 1 фор. пак ће се рачунати за редовне чланове првога реда „Српске пчеларске задруге.“ А они, који желе бити чланови утемељачи, могу једанпут за увек положити 25 фор., или у три отплате за три године, и то прве две године по 10 фор. а треће 5 фор.

У име Божје вредно напред!

Одговорни уредник.

Вјештачко ројење

а) са америнанкама.

Код нас пада главна паша у јунију кад липа цвјета, а обично у то вријеме пуштају се природни ројеви. Ријетки су ројеви природни у мају. По вегетацији ројеви би природни изашли сви до јунија, а обично их вријеме непогодно заустави, те се роје кошнице баш у оно вријеме кад липа цвјета, кад је главна паша. Од тијех ројева не ће пчелар имати никакве добити осим што ће бити јаки, добар ће презимити и биће добри пријесједи. Да бисмо дакле имали добити и од ројева, треба предузети вјештачко ројење. Кад се вјештачки рој као што треба направи, биће тако исто добар као и природан. Ако смо све чинили што треба да смо чинили да нам буду у мају друштва у најбујнијој снази, онда већ у половини маја можемо вјештачко ројење предузети. Ти ће се ројеви до цвјетања липе изједначити са маторкама по снази и бујности и ако буде липа медовита, без сваке сумње имаћемо сувишка у меду и од својих вјештачких ројева. Ја већ одавна правим вјештачке ројеве на лет, који одговарају природним ројевима. Маторку, која је врло јака друштвом, однесем на празно мјесто, а на њено мјесто метнем празну америнанку са оквиром с леглом, који долази до лета да би се пчеле које из маторке долазе стишале на леглу. Осим тога долазе у ту америнанку њеколико оквира с почецима и матица у кавешчићу ухваћена из маторке. Тијем смо готови с ројем, који ће за њеколико дана показати пчелару да се не стиди природнога роја. Али маторка — у којој је остало

све легло, и којој морамо после осам дана наново исјећи све матичњаке осим онога, који смо одмах оставили да се излеже из њега матица — могла је бити у таком стању да су јој све пчеле одлетјеле на своје старо мјесто у рој, те сад нема пчела, које ће у њој гријати легло, јер све саће с леглом остало је у њој осим једнога сата, који је дошао у рој. Ако је тако стање маторке, онда је морамо метнути на мјесто какве јаке друге маторке, а ту маторку метнућемо на њено мјесто. Та јака друга маторка изгубиће све своје маторе пчеле и после три дана почеће из ње младе пчеле излијетати и биће за кратко вријеме јака као што је и била. А маторка, која је дошла на мјесто те друге јаке маторке добивши све маторе пчеле њезине нанијеће доста меда док не добије матицу. Оваки начин вјештачкога ројења мени се најбоље допада и ја не налим никакве разлике између њега и природнога роја, зато бих га ја препоручио свијем пчеларима, који немају времена да дрежде на природне ројеви и који имају на уму већу добит од својих ројева.

б) с плетарама.

Ја сам у 6. броју „Српског Пчелара“ написао како се с плетарама вјештачки роји. Овдје ћу други начин казати како се вјештачки може ројити с плетарама а да се не мора из маторке народ искуцкати. Оваки други начин вјештачкога ројења може се изводити, ако пчелар има матица у резерви. Јака маторка плетара узме се са својега мјеста, па се метне на које друго празно мјесто, а на њено се мјесто метне празна плетара са матицом у кавешчићу и са парчетом саћа с леглом. Пчеле ће се из јаке маторке скупити око матице и легла у празну плетару. Ово се чини кад је највећи лет. Тај је начин лакши него кад се из маторке морају пчеле искуцкати. Али кад из маторке пчеле искуцкамо у празну плетару, па ту метнемо на мјесто маторке, а маторку на мјесто какве јаке плетаре, која ће доћи на које празно мјесто, онда имамо исту комбинацију као што смо споменули код американке. Рој ће добити матицу и све пчеле из маторке а маторка ће добити све маторе пчеле од друге јаке плетаре. Та ће маторка извести себи матицу, има пуно легла, нанијеће доста меда док се матица не излеже. Матичњаке у

њој треба покидати све до једнога. Јакој плетари треба два три дана додавати воде док не почну младе пчеле излијетати на пашу. Овака је комбинација најбоља, јер ће рој бити јак, маторка ће бити јака и нанијети доста меда, а јака плетара биће за неколико дана исто јака као што је и била, само што смо јој одузимањем пчела прекинули природно ројење. Маторка пак биће тако јака кад јој још изиду младе пчеле из ћелица, да ће дати природан рој, ако јој нијесмо могли све матичњаке посјећи осим једнога. Овај је начин ројења с плетарама бољи и кориснији од онога, што смо написали у 6. броју „Српскога пчелара“ Гл. уредник.

О саћу.

(Свршетак.)

Градње саћа колико је важна по пчеле, може бити од штете по пчелара, ако не буде он управљао градњом саћа. Ако ће се пчелар сасвим ослонити на пчеле и буде их пустио, да у свако доба граде саће колико хоће и како хоће, а не буде при том послу ограничавао, неће се набрати много меда. За то кошнице које су одређене за сабирање меда не смеју градити саће у време главне паше. Да пчелар уштеди себи силан мед, додаваће својим пчелама ако има готово израђено пчелиње саће (а ако је преграда у кошници може и трутовско); нема ли тога, додаваће вештачко саће. Без вештачкога саћа, не може бити правога и успешнога рада. Вештачким саћем уштеђује се силан мед пчелару, јер прво не троше пчеле силан мед ради лучења воска; а друго, стаје се на пут јаком множењу трутова, који силнога меда стају. Љуто се вара пчелар који тврдјујући не ће да набави или прави вештачко саће, јер силан мед који би остао пчелару, утамани трутовско легло и трутови. Кад би пчелар могао прорачунати, колико пчеле продангубе и утроше меда у градњу саћа и колико трутови меда проарче, видео би да то далеко више стаје, него справа за прављење вешт. саћа.

Кад је дакле саће тако важно и скупоцено за пчеле и пчелара, то је сасвим природно, да пчелар треба велику бригу да поклања саћу. До њега у многеме стоји, хоће ли саће бити правилно или неправилно, криво, укрштено, предебело и т. д. Овако неправилно саће стаје пчеле труда и дангубе као и правилно, а пчелар нема од њега користи, јер не може с њиме ништа да почне или му знатно смета у раду. Зато пчелар мора пазити, да му саће буде правилно, оквири сасвим израђени,

да није дебље него што треба, и да сваки сат иде равно у своме оквиру, да не почиње у једном а свршује у другом суседном оквиру; а још мање, да је укрштено кроз све оквире.

Да саће буде правилно а не укрштено, треба сваки оквир да има почетак од пчелињег саћа. Што су почеци већи тим боље. Ако су почеци мали не мора се пазити како ћелице стоје, и ако умећемо велике почетке тада треба пазити да ћелице стоје онако како су стајале у кошници. Почетке улепљујем арапском гумом. Ко нема пчелињег саћа за почетке, може се послужити и трачицама од вешт. саћа, или бар мора горњу летвицу воском намазати.

Да саће буде правилно дебело, треба пазити да дашчице од којих су оквири начињени, не буду дебљи од $2\frac{1}{2}$ см. а сокаци (простор између два оквира) да нису шири од 1 см. за то треба пазити да су клинови који растављају оквире, увек састављени а исто тако даске или прозор да су сасвим наслоњени на последњи оквир.

Ово су да како за старог пчелара ситнице, али почетници који на њих не пазе јако ће кубурити.

Оквире ће пчеле сасвим од горе до доле испунити, ако им се не буде давало на један пут сувише оквира са почецима. На ово треба пазити, јер сам виђао почетника, који ројевима додају по 10—12 оквира с почецима, па онако нису у јесен имали ни један са свим испуњен оквир. Сваки сат ће лепо стајати у своме оквиру, ако оквири буду стајали вертикално, а до овога се долази ако се пазе да американке леже хоризонтално (водоравно).

Да би пчелар избегао неправилну градњу, нека добро оструже оквире у којима је било неправилно саће. да се тиме не би пчеле поново буниле и неправилно саће повеле.

Најправилније саће се добива од вештачког саћа, ако је ово као што треба у оквир увршћено. Све што је нужно знати о вештачком саћу наћи ће читалац у књижици „Восак и вештачко саће“ од Ивана Маширевића.

Овде нека је споменуто, да неки пчелари провлаче кроз оквире од горе доле на 3—4 места врло танку жицу и на те жице тек полажу вештачки сат. За тим се те жице утисну у вештачки сат са за тај посао начињеним гвожђетом или чекићем, који се на пламену загреје. Овај посао је мало спор за то га пчелари слабо усвајају; али овако учвршћено саће, буде врло јако, правилно изграђено и неће — ма да је младо — да се лопти у истресајци и приликом пренашања.

Ма да је како грађење саћа дангубно и скупо, ипак пчелар мора гледати да има што више саћа, јер рационални пчелар тек ће онда моћи са правим успехом пчеларити, кад буде имао задоста готова саћа. Зато ће пчелар баш и у време главне паше пустити по неку кошницу да му гради саће, јер што је

паша обилнија тим и градња иде брже. Да би пчелар дошао до што више залишнога саћа, радиће по упутку г. проф. Ј. Живановића овако: „Узеће једну јаку американку коју је удесно и однеговао за сабирање меда, извадиће из ње све саће, а пчеле ће натраг у њу стрести. Те пуне оквире што је из американке извадио замијениће оквирима са почецима. Јако и бујно друштво ће за кратко вријеме све те почетке извести и оквире саћем испунити. Оквире са леглом што је из ње извадио подијелиће другим американкама а оквире са медом истрести истресаљком. А американку у коју смо оквире са почецима метнули, довели смо у стање роја и за кратко ће вријеме саградити у многим оквирима пчелиње саће кад удари главна паша.“

Из свега овога смо видели, да је рационални пчелар прави господар својих пчела, који по вољи и потреби може управљати са градњом саћа, може је ускорити а може задржати. По то све може са успехом чинити прави рационалан пчелар т. ј. онај који добро познаје природу пчелињу. За то ко хоће да има користи од својих пчела, нека у доколици изучава природу пчелињу.

Пошто смо из свега напред реченога видели, како је саће врло скупоцено и потребно пчелару, то се само каже, да пчелар треба сваку трунку воска и воштине да скупља и чува; а још већма треба да pazi на израђено залишно саће, како не би постало храна метиљу. Познато ће бити пчеларима да се саће најбоље чува у насумпорисаним и добро затвореним сандуцима. По саће се даје врло добро сачувати и на јакој промахи н. пр. чардацима котабајама итд. само при том ваља пазити, да сваки сат висе за себе и да један другог не додирује.

Знањем може пчелар доћи до што више саћа, а тачношћу и пажњом може га сачувати да му улудо не пропадне.

В. Радинци

Б. Коларовић.

Право о пчели.

Написао Др. Жарко Миладиновић.

(Наставак.)

Бајуварски закон (511—534 после Христа) означаје власника кошнице власником роја, а исто тако је одређивао и т. зв. *Швабенштигел* (1276 после Хр.), који каже: „Unde is das bynie uz fliegend unde vallent of einen boum, unde ez innen drie tagen nach volget: so sol er ienem sagen, dez der boum ist, daz er mit im gange, daz er sinen ymmen gewinne. Sie sulle mit ein ander gan unde mit axen sulu si an den boum houwen unde flahen unde mit kolben unde swa mit si muigen, daz sie doch den boum iht versezen uoch verderben — swaz der ymben harabe gevellet, die

sint sin unde swaz der ymben daz uffē belibet, die sint ienes mannes. dez der boum ist.“ „А ако је рој излетео и спустио се на једно дрво, а он (т. ј. власник кошнице) пође за три дана за њим у потеру, то нека каже оном, чије је дрво, да с њиме пође, да би могао он (т. ј. власник кошнице) ухватити своје пчеле. Нека заједно иду и секирама о дрво ударају и лупају, па и са кундацима или било ма чиме, само да не повреде или не униште дрво а што од пчела доле падне, то је његово, а што горе остане, то је оног човека, чије је дрво.“) *Саски или Магдебуршки градски закон* (1294 после Хр.) признаје власништво онога, чије је земљиште, а не онога, чија је кошница, а то с тога, што то право полази са следишта, да је пчела дивљи црв јер каже: „Vlüget en swarm ut enes manes hove to sine nakehr, die nakehr is um naer to behaldene denne jene die in gevolget hevet, wenne die bene en wilt worm is“. („Ако рој одлети из нечијег (једног човека) дворишта к суседу, тада је сусед ближи (т. ј. има више права), да задржи рој, него они, који га (т. ј. рој) вијају, јер пчела је дивљи црв“. *Старо прашко градско право* (14. век) признаје право власништва на пчеле, биле дивље или кућевне, *налазнику*, пошто овако одређује „du sein auch ein wild worgeet einem swarme aus und flüget in seines nackepures haus oder hoff, wo sy bin flüget, wer sie des ersten wohet, der hat sy mit recht; wen zu der zeit ist sie gemeni“. („Излети ли пчела, која такођер спада међу дивљач, из кошнице (роја) и одлети у кућу или двориште суседово, тада онде, куд је одлетела ко је први ухвати, његова је (т. ј. по праву је има), јер је у тај мах *општа* — без господара“.). Према томе по немачком праву имао је налазник на *јавном* добру и право привајања, а што се тиче *приватног* добра, ту по неким законима: јотском, бајуварском, Швабеншиглу и Магдебуршком праву није имао налазник никаква права, а по неким као: *пољском правном споменику* (Polnisches Rechtsdenkmal) имао је право тражити награду, што је ствар нашао и спасао за власника (Fundlohn), а по *Законској књизи Рургертовој* и западноготском форнему могао је тражити један део роја или вредност истога, или је обратно морао налазник дати накнаду власнику земљишта зато, што му је дао допуштење, да може рој ухватити; тако је по Вестерволдском земаљском запису (Westerwolder Landrecht.¹ У 16. веку постао је у готово читавој Немачкој т. зв. *ловни регал* а то је тада значило, да је *ловно право* извршивао или господар провинције (покрајине) или онај, којем је то право дано или најпосле који је то право многогодишњим одржајем²

¹ В. о том опширније код дра Белца на том м. на стр. 60—64.

² *Одржај* значи, што и немачки Ersitzung, која реч је у троједничким законима преведена са „доселашћу“, но ту сам реч одбацио, јер је наказна

стекао. *Новије римско право*, које је усвојено у Немачкој, није никад познавало ловни регал, што се пчела тиче; тек у погледојем покрајинском праву налазио се такав регал, а било је такве уставове и у градским законима. То мишљење заступа и др. Белц у својој поменутој књизи на стр. 64—65, док Бинер и Мајрер противно тврде, да је и новије римско право, примљено у Немачкој, познавало ловни регал. Са Белцом слаже се и *Милер* (Mueller), који доказује, да су пчеле, док их ко не ухвати, без гесе и да се немају сматрати власништвом господара земљишта.

Данас пак у читавој Немачкој нема тог регала ни у којем погледу, а признато је опште начело правно, да власник земљишта има бескрајно и искључиво право, да присвоји на свом земљишту како ловну, тако и другу дивљу зверад, која је без гесе.

Намеће се при том свакако питање: „Да ли неовлаштени присвајач стиче по немачком праву власништво на роју, којем се не зна господар, власник, или не?“ Претежно мишљење пориче то питање, те мањина тек одговара на њега позитивно (са „да“).

Има их, који мисле, да власник или закупник истога стиче власништво преко ловокрадице, јер је ловокрадица безвољни заступник господара лова; тако Шице (Schütze).³ Други опет тврде, да ловокрадица зато не може да задобије право власништва на пустом роју, јер је дело једног ловокрадице забрањено. Тога је мишљења Безелер. Трећи опет такођер оспоравају ловокрадици право на стицање с тога, што држе, да је пушта животиња, т. ј. која господара нема, још и онда без господара, кад је ловокрадица окупира, јер само власник или господар може власништво да стече на тој животињи. У заступнике тога мишљења убрајају се Штобе,⁴ Гербер,⁵ Јерабург⁶ и Чихларо⁷ (Czyhlarz). Сва до сад истакнута мишљења имају се на то свести, да ловокрадица не може никако стећи власништво на пушту животињу.

(Наставиће се.)

и не одговара духу српског језика, док прва је сачињена према нашем језику и налази се у црногорском имовинском законнику.

³ Jahrb. des gem. R. VI. S. 103 ff.

⁴ Deutsches Pr. R. §. 151. VI.

⁵ Deutsches Pr. R. §. 93, note 1.

⁶ Pandekten, §. 203, n. 14.

⁷ У Гликовом Коментару пандекат у 41. књизи на стр. 84.

Пчеларење Линебуршких пчелара с плетарама.

(Наставак.)

Линебуришка пчела. Линебуришка је пчела варијетет њемачке пчеле. Она се одликује особитом вредноћом, многим рођењем и што је очврснута. Линебуришка се пчела ванредно много роји. Тако маторка може дати до пет ројева. Првенац може дати наројак, а наројак бијелу пчелу. Осим свега тога маторке се могу по други пут ројити. Да је пак линебуришка пчела особито вриједна и да се тако јако роји дотјерали су Линебуржани пчеларећи својим особитим начином рационалним. Они су створили Линебуришку пчелу. Они су је својим рационалним пчеларењем нагонили на особиту вредноћу и на ванредно размножавање. А како су могли Линебуржани одњеговати вијековима засебан варијетет њемачке пчеле? Ево како. Линебуришки пчелар оставља пријесједе само са младим матицама, са јаким народима, са доста меда и са потпуним саћем. Све слабице, којима се матице нијесу одликовале плодитошћу, а пчеле вредноћом, Линебуршани пчеларе утуше у јесен. Од снажних и плодних матица бивају и пчеле снажне и вриједне. Друго код Линебуришких пчелара пчеле никад не гладују. У прољеће рано, ако нема прашка цвјетнога и медљаног сока у овом крају, линебуришки ће пчелар пренијети своје кошнице у онај крај, гдје има за пчеле хране. А ако и тамо у другом крају омахне паша, он ће своје пчеле врхућивати спекулативно. За тај посао линебуришком су пчелару увијек бурад пуна меда. Тако се пчеле увијек снажно хране као црв и нимфа, а снажне пчеле хране опет трутове и ларве матичине тако да само снажне и велике матице и трутови отуда излазе и само снажне матице и трутови до спаривања долазе. Даље линебуришки пчелари држе се онога: на осовини роди мед. Они пренашају своје кошнице на бољу пашу. У том плодном крају са свијех страна доносе пчелари своје кошнице и ту бивају укрштаји између трутова и матица са разних пчелињака. Осим тога линебуришки пчелари измјењују своје кошнице међу собом. Један је дошао на пашу са онога краја, а други је олет са сасвијем другога краја те том измјеном кошница бива укрштај. Тијем се оживљава и подиже крв у народима, тијем народи постају живљи и вреднији и тијем се стаје на пут илцесту. Код линебуришких се пчелара међу народима не може доћи до илцеста, који угњили крв у народима и који је пропаст читавим пчелињацима. Ми смо казали да линебуришки пчелари своје слабице, у којима матица не леже правилно, у јесен утуше. Али они матице, које не легу правилно као што треба, већ у лето похватају из кошница, на их замјењују добрим, снажним матицама. У којима пак народима не испадне им за руком да ухвате матице, да их замијене другима, те народе не остављају за пријесјед, него их у јесен утуше. Линебуришки пчелари имају увијек у резерви матица добрих, којима замјењују рђаве матице. Тијем су начином одњеговали вијековима Линебуржани особити вари-

јетет пчела. Питам ја сад није ли то рацијонално пчеларење? И може ли се рацијоналније пчеларити него што овако пчеларе Линебуржани? Питам ја колико има пчелара рацијоналних у цијелој Немачкој, који тако рацијонално пчеларе као Линебуржани? Ја мислим да их мало има. Тако се пчелари само на неколико пчелињака, као на Детејевом,* Гравенхорстовом (умро) Гинтеровом, који су пчелари од завата. Ми Срби треба да смо скромни, па да признамо да ми данас још тако рацијонално не пчеларимо са ђерзонкама као што Линебуржани са плетарама. Па из досад наведенога види се јасно да рацијонално пчеларење не лежи у ђерзонкама, јер поред ђерзонака може дегенерација наступити у друштву, ако се не зна рацијонално пчеларити, као што се види јасно из пчеларења Линебуржана. Па кад се у Њемачкој још не пчелари уопће рацијонално у правом смислу, како се можемо овда ми Срби разметати са рацијоналним пчеларењем? Ја не смијем казати да нема ни једнога пчелињака у Србији, на којем се са ђерзонкама тако рацијонално пчелари као што пчеларе Линебуржани са плетарама, али ће ми читаоци опростити што морам сажаљавати пчеларе у Србији, који имају такога учитеља у пчеларству, који не зна ни шта је то рацијонално пчеларење, па им се ипак истакао за учитеља и отворена су му врата „Пчелара“ Београдскога, у којем избацује свакојаке глупости.

Линебуршке плетаре. Линебуршки пчелари пчеларе са својим плетарама не из пијетета према старини њиховој него за то, што му гарантују сигуран приход од пчела уз особити рацијонални начин пчеларења. Плетаре су њихове велике, у којима се могу развијати снажни народи. Сваки Линебуршки пчелар има увијек пред очима ово: Не многи народи него су само јаки народи од користи. Сваки линебуршки пчелар плете сам себи плетаре и то од сламе и јелових жила. Ни слама ни жиле јелове не коштају пчелара ништа. А кад завије снијег зиме и кад нема никакве зараде, плете их сам. Линебуршка кошница кошта три марке (1 фор. 80 новч.) Кошнице су озгоре округле. Одмах горе испод округлине долази лѐто. Дакле не стоји лѐто ни доле ни на средини кошнице, него сасвијем горе испод округлине. Кошница је оплетена од сламе и испреплетана жилама јеловим. Која је добро оплетана и урађена, звони кад се удари по њој и може трајати сто година, ма да по десет пути долази на кола од прођења до зиме. Кола преко добре кошнице пређу па се не сломи. Споља је излијељена говеђом балегом. Зашто се пчелари линебуршки држе још стјепе своје плетаре узроци су ови: што у њима врло добро пчеле презиме; што у њима пчеле не пате од жеђи; што у њима има увијек доста ваздуха; што пчеле у њима не могу никад од глади умрети, јер је саће дугачко, те никад не може бити потребе да пчеле са једног сата прелазе на други него одоздоле иду горе за медом; што је за ројење боља од ма какве ђерзонке, јер се легло у њој брже развија него у ђерзонци. Да се легло брже

* умро, али његов син предузео је радњу на пчелињаку.

развија чини топли материјал од сламе и облик кошнице, у којој се топлина дуже задржава. Онај се пчелар хвали, који прве ројеве добије. А да се маторке рано роје, чини спекулативно прихрањивање, облик кошнице и материјал кошнице. Док не почне хељда цветати, мора пчелар утростручити и четворостручити своје кошнице ројем. Да се линебуршки пчелар држи своје илетаре и то је узрок што њему не треба толико времена за рад и прегледање плетара колико треба око ђарзонки. Један пчелар, који се најмио код каквога газде, може око шездесет кошница радити, да му буде све у реду. Док се кошнице не почну ројити, ради он газди друге пољске послове и тек око пет сати послје подне дође на пчелињак, да га прегледи и ако се почело са спекулативним прихрањивањем, да кошнице прихрањује. (Наставиће се.) Гл. уредник.

Моја американка.

(Наставак.)

У Австроугарској.

Бечки	је оквир	широк	22	см.	а висок	19·5	см.
Етлов	„	„	23·5	„	„	25	„
Угарски	„	„	24	„	„	18·5	„
Брински	„	„	24	„	„	12	„

У Француској.

Лајена	је оквир	широк	31	см.	а висок	37	см.
Француски	„	„	35	„	„	35	„
Дадана	„	„	42	„	„	27	„

У Енглеској.

Нормална мјера оквир широк 35 5 см. а висок 21 5 см.

У Швајцарској.

Икера је оквир широк 27 см. а висок 34 7 см.
Дадана (Бертранда) „ „ „ 42 „ „ „ 26·7 „

У Италији.

Нормална мјера оквир широк 25½ см. а висок 20 см.

У Белгији.

Нормална мјера оквир широк 35 см. а висок 35 см.

На мојем пчелињаку могу се скоро сви ови оквири видјети. Ја имам Лапстрову кошницу, Даданову, Бер-

лешневу, Етлову итд. на нијесам могао опазити да до величине оквира стоји већи или мањи приход у пчеларењу. Кад је паше, све су кошнице добре и нема разлике да је у овој више меда него у оној само ако пчелар зна рационално пчеларити. Дакле до паше стоји и до пчелара, а не до оквира какву ћемо добит имати од пчеларења. Оквири се пак имају удешавати према крају, према клими, према паши и према начину пчеларења. Моји су оквири удешени особито за јесењу пашу, удешени су за пренашање кошница и за наше крајеве су сасвијем доста велики да могу на њима пчеле без сваке бојазни презимити. Ја кад сам своју американку градио, имао сам на уму сељака, учитеља и свештеника, и оне, који ће пчеларити увелико, имао сам на уму како да се брже пчеларство рашири у све редове нашега народа и како да се подигне до национално-економске висине. А ко хоће да сматра пчеларство за играчку, тај може себи градити и 60 см. високе оквири, јер је скоро нађен рој у једном прозору затвореном у њеком мјесту на Рајни, који је израдио 60 см. дугачко саће а 40 см. широко. И то је природно. Али ми тражимо што није противно природи пчелињој а уједно је и практично. А напријед смо видјели да се пчела шири према својем губеру, да гради саће и 15 см. велико у квадрат и да дивно презими.

* * *

Ја сам ово написао из тежње да рационално пчеларство не буде само мода и да се не пчелари само од моде као што то чини „Пчелар“ биоградски, него да се пчеларство рашири у све крајеве и у све редове српскога народа, да пчеларство допре до висине национално-економске. Наша је тежња да се наш народ материјално подигне, јер без материјалнога благостања не може бити никаквога напретка. А пчеларство је најкориснија грана економска, а уједно има таку снагу да облагорођава душу и срце људско. Кад год крочи пчелар у свој пчелињак, увијек га пчела опомиње на рад и ред, увијек га води у неизмјерне дубине закона Божјих, показује му устав свој, који пијесу градили радикали, либерали и напред-

њаци него који је написао сам Бог руком својом, те зато је тако и савршен да се никад не мијења нити ће се мијењати. Добро је рекао пчелар Фогел: „Народ је пчелињи извор пун чудеса, у којем почива мудрост божја, и из којег је може сваки пчелар црсти.“ Много се зна из живота пчелињег, али кад год пчелар отвори кошницу и загледа у њу, казује му пчела да много још не зна и доводи га до оне границе гдје знање људско малаксава, гдје знање људско престаје, а вјера се уздиже до онога, који се обукао у величанство и красоту, који је обукао свјетлост као хаљину, а разапео небо као шатор; који чини вјетрове да су му анђели, који је утврдио земљу на темељима њезиним, да се не помјести ва вијек вијека. Пчеларство облагорођава срце и душу човјечју и подиже човјека к Богу и ради да „нестане грјешника са земље и безбожника да не буде више.“ Пчеларство облагорођава душу и срце човјечје и подиже човјека к Богу, зато сам ја пчеларство и заволио, зато га већ 23 године међу наш народ ширим, а и сваки треба да то чини, који зна „да сила и снага једнога народа не лежи у бајонетима него у племенитости душе и врлинама грађанским“. Онај пчелар, који се пчеларством бави, па му се њиме нијесу душа и срце облагородили, није достојан да се зове пчелар, јер заиста и није. Нека запамти ово њеки уредник њекога пчеларскога листа!

Златно зрневље.

1.) Не ради ништа што је против природе пчелиње. Права је вјештина знати око пчела онако радити како то захтијева природа пчелиња.

2.) У јесен спајај одређени број кошница, а у прољеће надокнади тај број кошница вјештачким ројењем. Да добијеш више меда, безматичи у јесен само оне кошнице, које мислиш с другима спојити, а то су оне, које имају маторе матице. Само је у том случају оправдано убијање матица.

3.) Пчелари с кошницама, у којима оквири ударају сјечимице на лето. То захтијева природа пчелиња, јер у таким кошницама најбоље презиме пчеле.

4.) Дијаманатско правило, по којем се матице убијају за вријеме главне паше, није главно правило у пчеларству. Оно вриједи само за мјесец јуниј. За август пак мјесец не вриједи и противи се правој рацијоналној економији. Ко хоће дијаманатско правило за опће да прогласи, тому ми довикујемо, да не разумије рацијоналнога пчеларства, да није економ, да игра са пчелом *Va banque*, па куд пукло да пукло. А ко тако ради, тај се најмање може назвати економ.

(Свршиће се.)

П ч е л и.

Пумач верни
 Божјих милина!
 Узоре дични
 Свију врлина!
 Претечо светли
 Људскога реда!
 Одвратно жиће
 Туге и једа!..
 Ти, што си увек
 За углед била...
 О рајски створе!
 О, пчело мила!..
 Прими од мене
 Тај поздрав мали:
 Свет ти се диви,
 И свет те хвали;
 Свет те узноси —
 Ти га задужи —
 За храну и лек
 Мед му твој служи; —
 И смрт човека
 Када обори
 Воштаница му
 Над главом гори...
 Ти учиш шта је
 Љубав и слога,
 Учиш поштењу,
 Познању Бога,
 Шта друштво вреди —

Где с' верност иште —
 Како се љуби
 Дом и огњиште; —
 Учиш нас сазнат'
 Сваку врлину,
 Да би у рајску
 Дошли висину.

— И ти да ниси,
 Пчелице мила,
 Многа би биљка
 Без плода била;
 Узајмна помоћ
 И ваша слога
 Казују мудрост
 Живога Бога;
 Та веза ваша
 Небеског чара
 У души нашој
 Дивљење ствара!..

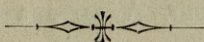
Па ко те таку
 Не би волео?...
 Кој' никад миља
 Није видео;
 Кој' ником добра
 Чинио није;
 У ком' се душа
 Демонска вије;
 Кој' порок гадни
 И мржња мори!..

Хај, коме пак'о
У срцу гори! . .

Пчелари људи
Пуни врлина,
Љубави, вере,
Слоге, милина
У твојем друштву

Живот проводе,
Где могу худи
Да с' препороче —
Они те пазе,
Они те гледе
Примеру твоме
У раду следе.

Радивоје Анђелковић.

Читуља.

† **Недељко Марковић** *учитељ*. Између 22. и 23. марта о. г. умро је у Мошорину млад, вредан, скроман и одушевљен учитељ и пчелар Недељко Марковић. Млади покојник још као учитељски приправник у Баји радо се занимао пчеларством и читао је пчеларске књиге и листове. Прве године излагања „Српскога пчелара написао је као почетник пчеларски један чланак: „*О метиљу*“ који је и штампан у 3. броју. Отац покојников јављајући нам жалосну вест о смрти свога доброга сина пише између осталог ово: „Како је на сандуку био положен венац од природнога цвећа, пчеле из нашега пчелињака који је код куће у башти, осетивши мирис, целим путем све до гроба облетале су око сандука. Тако осим многобројнога народа отпратиле га до вечне куће и његове миле пчеле.“ Лака му земља била!

Одговори.

Госп. Лазар Јосимовић. Кузмин. Како се прави вино од меда наћи ћете у 2. броју „Српскога Пчелара“ од ове године.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Претилата, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловце.

Претилату за Србију прима Пчеларско-воћарска задруга у Београду.

За огласе и објаве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 нов. — Неплаћена писма се не примају.

Рукописи се не враћају.

Штампа Српске Манастирске Штампарије.